Työ- ja elinkeinoministeriö
Arbets- och näringsministeriet

14.9.2021

VN/24984/2020
VN/24984/2020-TEM-83

Työelämä- ja tasa-arvovaliokunta
tyv@eduskunta.fi

Asiantuntijalausunto työelämä- ja tasa-arvovaliokunnalle

Hallituksen esitys eduskunnalle laeiksi työsuojelun valvonnasta ja työpaikan työsuojeluyhteistoiminnasta annetun lain, eräiden teknisten laitteiden vaatimustenmukaisuudesta annetun lain sekä tulotietojärjestelmästä annetun lain 13 §:n muuttamisesta

Työ- ja elinkeinoministeriö esittää lausuntonaan seuraavaa.

Esityksen pääasiallisena tavoitteena on tehdä valvontalakiin ja laitelakiin markkinavalvonta-asetuksen kansallisen toimeenpanon edellyttämät muutokset. Tavoitteena on turvallisuuden ja terveyden suojelun korkea taso työpaikoilla siltä osin kuin on kyse työssä käytettävien teknisten laitteiden vaatimustenmukaisuuden ja turvallisuuden valvonnasta. Esityksessä ehdotetaan valvontalakia muutettavaksi siten, että muutoksilla toimeenpannaan EU:n markkinavalvonta-asetus siltä osin kuin sen toimeenpano edellyttää kansallista sääntelyä. Markkinavalvonta-asetus sisältää säännökset jäsenmaiden markkinavalvontaviranomaisille kuuluvista vähimmäistoimivaltuuksista. Ehdotetut säännökset oikeudesta käyttää valehenkilöllisyyttä teknisiä laitteita hankittaessa sekä verkkorajapintoihin liittyvistä toimivaltuuksista perustuvatkin asetuksen edellyttämään vähimmäistasoon. Lisäksi markkinavalvonta-asetuksen rikkomiseen sovellettavista seuraamuksista olisi säädettävä kansallisessa lainsäädännössä. Tämän vuoksi ehdotetaan laitelakiin sisällytettäväksi markkinavalvonta-asetuksen johdosta tarvittava uusi seuraamussääntely. Lisäksi laitelakiin tehtäisiin tarvittavat viittaukset markkinavalvonta-asetukseen. Lisäksi työsuojelun valvonnasta ja työpaikan työsuojeluyhteistoiminnasta annettuun lakiin esitetään tehtäväksi eräitä muita tarkennuksia.

EU:n markkinavalvonta-asetus ja sen täytäntöönpano on laaja uudistus. TEM koordinoi markkinavalvonta-asetuksen täytäntöönpanoa kansallisesti ja vastaa asetuksen täytäntöönpanosta sen vastuulle kuuluvien tuotesektorien osalta. EU:n markkinavalvonta-asetuksen soveltamisalalle kuuluvan EU:n henkilönsuojainasetuksen ja EU:n konedirektiivin täytäntöönpanossa TEM jakaa vastuuta sosiaali- ja terveysministeriön kanssa.

TEM on asettanut markkinavalvonta-asetuksen täytäntöönpanon koordinointia varten markkinavalvontasääntelyn koordinaatioryhmän (hankenumero TEM101:00/2019), johon kuuluu edustajat vastuuministeriöistä (LVM, MMM, SM, STM, TEM ja YM) sekä muista hankkeen kannalta keskeisistä ministeriöistä (OM ja VM). TEM on pitänyt tavoiteltavana, että tässä yhteydessä yhdenmukaistetaan kansallista markkinavalvontaa koskevaa sääntelyä eri sektoreilla niin pitkälle kuin mahdollista. Markkinavalvontaa koskevan sääntelyn osalta on eri sektoreilla mahdollista hyödyntää horisontaalista lakia eräiden tuotteiden markkinavalvonnasta (1137/2016, *markkinavalvontalaki*). Lain soveltamisalaan kuuluvien sektorikohtaisten tuotelakien vaatimusten valvontaan sovelletaan markkinavalvontalain säännöksiä, jotka koskevat erityisesti viranomaisten valvontakeinoja. Täytäntöönpanoa tehdään vaiheittain. TEM:ssä on tällä hetkellä valmisteltavana hallituksen esitys laiksi eräiden tuotteiden markkinavalvonnasta annetun lain muuttamisesta ja siihen liittyviksi laeiksi EU:n markkinavalvonta-asetuksen täytäntöönpanemiseksi ja kansallisen markkinavalvontaa koskevan sääntelyn yhdenmukaistamiseksi. Esitys sisältää muutoksia työ- ja elinkeinoministeriön

Postiosoite Postadress Postal Address	Käyntiosoite Besöksadress Office	Puhelin Telefon Telephone	Faksi Fax Fax	s-posti, internet e-post, internet e-mail, internet
Työ- ja elinkeinoministeriö PL 32 00023 Valtioneuvosto	Aleksanterinkatu 4	29 516 001 35 829 516 001	916 062 160 +358 9 1606 2160	 www.tem.fi

vastuulla olevan lainsäädännön lisäksi liikenne- ja viestintäministeriön, sosiaali- ja terveysministeriön sekä ympäristöministeriön vastuulla olevaan lainsäädäntöön. Esityksessä ehdotetaan muutoksia lukuisilla muilla tuotesektoreilla, muun muassa kuluttajien käyttöön tarkoitetuista henkilönsuojaimista annettuun lakiin (218/2018), jolla osaltaan varmistetaan EU:n henkilönsuojainasetuksen kansallista täytäntöönpanoa. Hallituksen esitys on tarkoitus antaa eduskunnalle syysistuntokaudella (vko 38).

Nyt käsittelyssä olevassa hallituksen esityksessä on arvioitu sisällyttää markkinavalvontaa koskevat säännökset sektorilakiin horisontaalisen markkinavalvontalain hyödyntämisen sijaan. Ehdotuksissa on uusien toimivaltuuksien osalta pyritty yhdenmukaisuuteen muiden tuotesektorien markkinavalvontaa koskevan sääntelyn kanssa. Työ- ja elinkeinoministeriö tukee valittua sääntelyratkaisua. Ehdotetut uudet toimivaltuudet vastaisivat sisällöltään pääosin TEM:ssä valmistelussa olevassa hallituksen esityksessä esitettyä. Esityksen valmistelun aikana on tehty yhteistyötä ministeriöiden kesken. Työ- ja elinkeinoministeriö pitää markkinavalvontaa koskevien säännösten sisällön yhdenmukaisuutta viranomaisten toimivaltuuksia koskien tavoiteltavana niin pitkälle kuin se tuotesektorin erityispiirteet huomioiden on mahdollista. Yhdenmukaisuudesta on hyötyä viranomaisille, yrityksille ja muille toimijoille. Sääntelyn yhdenmukaistaminen on yleisesti ottaen hyödyllistä niin lainvalmistelun, valvontaviranomaistoiminnan kuin talouden toimijoidenkin kannalta.

Henkilönsuojainten osalta vastuu on jaettu STM:n ja TEM:n kesken. Markkinavalvonta-asetuksen johdosta ehdotettavan uuden seuraamussääntelyn osalta on tarkoituksenmukaista huolehtia, että seuraamuksista säädetään yhdenmukaisesti saman tuotesektorin sisällä. Valmistelussa on tehty yhteistyötä. Työ- ja elinkeinoministeriössä on valmistelussa tätä esitystä pitkälti vastaavat seuraamussäännökset.

TEM pitää tavoitteellisena, että tulevaisuudessa markkinavalvontalain hyödyntämistä arvioidaan tulevien laajempien lakiuudistusten yhteydessä. EU-tasolla on käynnistynyt konedirektiivin uudistustyö. Komissio on 21.4.2021 antanut ehdotuksen Euroopan parlamentin ja neuvoston asetukseksi koneista (COM(2021) 202 final). Mahdollisen uuden koneita koskevan EU-asetuksen arvioidaan edellyttävän lainsäädännöllisiä muutoksia myös kansallisella tasolla.

Lisäksi TEM kannattaa esitettyä laajennusta koskien työsuojeluviranomaisen velvollisuutta tehdä ilmoitus poliisille esitutkintaa varten myös ihmiskaupasta ja törkeästä ihmiskaupasta (muutosehdotus työsuojelun valvonnasta ja työpaikan työsuojeluyhteistoiminnasta annetun lain 50 §:ään).

hallitusneuvos Pauliina Kanerva